

LÁZÁR ERVIN

Forgácsok Zelk Zoltánról, aki más néven Elk Oli bácsi

Amikor meghalt, akkor döbbsentem rá, annyi idős, mint az apám. Soha korábban eszembe nem jutott, hogy harminc évvel idősebb a korosztályomnál, annyira magától értetődően tartozott közénk, annyira magától értetődően volt fiatal.

* * *

Minden társaságba jókedvet hozott. Örömmel tágitottuk a kört az asztal körül, s húztuk oda számára a széket. Ezeregy történetet tudott. Bohókáskákat, furcsákat, zelkeseket. A zsenialitás legfontosabb tartozéka a memória. És én már annyi mindent elfelejtettem” – mondta álszerényen, amikor éppen kiderült, hogy semmit sem felejtett el.

* * *

Tudta a humor lényegét. Igazi humora annak van, aki saját magán tud a legnagyobbat nevetni.

* * *

Derűje mögött mégis volt mindig egy parányi szorongás. Mint aki állandóan váratlan támadástól tart, sérülékenysége készenlétben. Egyszer valami löversenyügyben találkoztunk a Keleti mellett, a Park presszóban. Odakéredzkedett az asztalunkhoz egy távoli ismerősöm. Elkerekedett a szeme, amikor meghallotta kivel ül egy asztalnál, és lelkesülten mondta: „Mester, én jól ismerem az ön költészetét.” Rossz sejtelem kezdett mocorogni bennem, nem olyan embernek ismerem, aki versekre áldozza a drága idejét. Nagy körülményesen elmesélte, hogy ő ZZ-ből érettségizett. Mivel a magyartanárnja azt mondta, Zelket nem kell megtanulni, s nehogy valaki azt a tételt húzza, megjelöli egy tintapöttyel. Akkor támadt ismerősömnek az a zseniális ötlete, hogy akkor semmi mást nem fog megtanulni, csak Zelket. A tintapöttyös tételt húzza. S lón. Diadalmasan nézett ránk, s lehet, hogy máig sem tudja, mekkora fájdalomt okozott Zelknek. Hónapokig ott sajgott köztünk ez a rossz találkozás – akkor tudtam meg, hogy mennyire érzékeny és azt is, mennyi fölösleges ismeretséget köt az ember életé során.

* * *

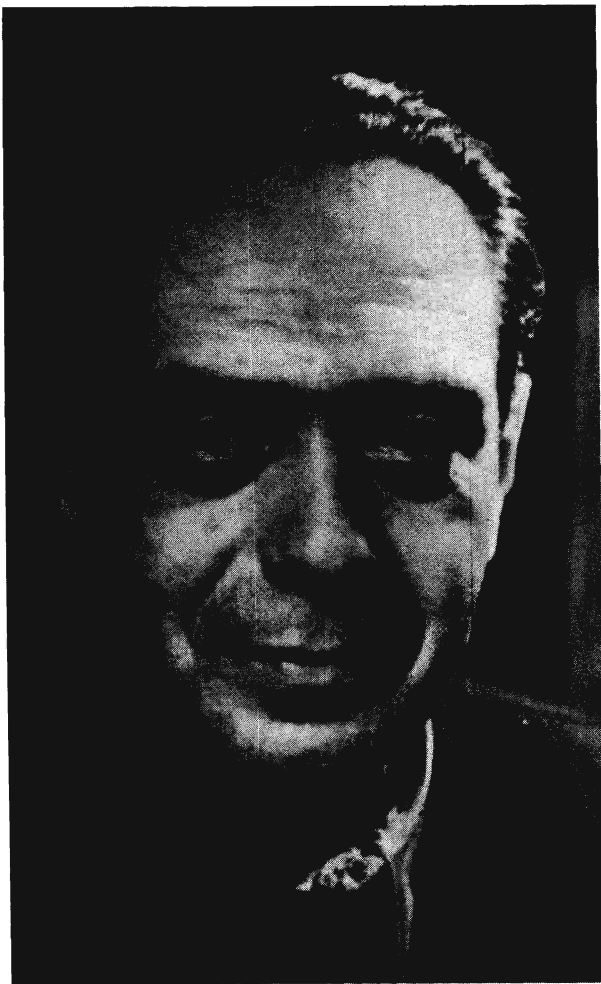
Volt a lényében valami varázslatosan szeretetreméltó, ha akarta, mindenkivel meg tudta szeretetni magát. Elmesélte, hogyan vívta ki rabiátus, kellemetlenkedő fegyőre elnéző jóindulatát a börtönben. Fürödtek éppen a rabok, s az anyaszült meztelen Zelk mosolyogni kezdett a zuhanyrózsa alatt, úgy, hogy a fegyőr jól láthassa. Számításában nem csalódott, mert az őrmester rádörrent: „Maga meg mit vigyorog?” „Jelentem, most már tudom, milyen a rabok fasza” – válaszolta, s ezzel a jól elhelyezett trágársággal elérte, hogy a böszme ember soha többé nem bántotta.

* * *

Az és-ben Nagy Lászlóval közös szobánk volt, így gyakran lehettem tanúja kettejük találkozásának. Megható volt a két ember egymás iránt érzett tartózkodó szeretete. Úgy ültem ott, mint aki egy fénygömbbe került.

* * *

Nagy futballrajongó volt. Áhítattal sorolta a régvolt idők labdarúgó csillagainak neveit, fújta a NAC és az MTK mindenkori összeállítását. Még

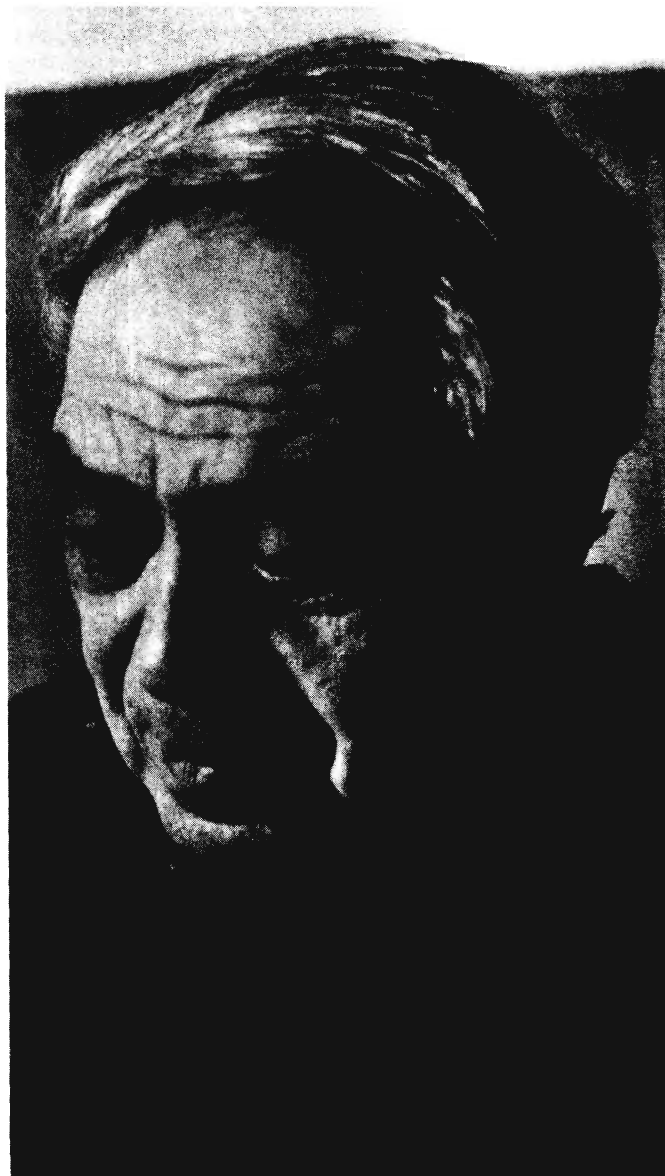

Zelk Zoltán /
CHAGALLNÁL ÖREGEBBEK

*Ezerkilencszáztizenhat.
Penészöld szobában,
vaságyon, szalmában
halt meg Nagyszöllősön nagyapám.*

*Nem csukták őt négy deszkába,
göngyölték szőlőlevélbe,
eresztették lágy hínárba –
s kiszöldült fehér szakálla
ott bólong azóta
minden nyári fán.*

*Ég a petróleumlámpa,
Zöld könnyeket sír apám.*

a haláloságán is az MTK-ról beszélt. Boldogan újságolta, hogy a kórteremben megismerkedett egy emberrel, aki megfogadta, hogy mindaddig fordítva hordja a siltes sapkáját, amíg az MTK vissza nem kerül az NB I-be. Hiába az MTK nem vesztet el!

* * *

A lányom Elk Oli bácsinak hívta. Kihagyta a nevéből a két sziszegő Z-t. Elk Oli bácsi, aki a *Három nyulak*-at meg az *Ákombákom*-ot írta. Fújta könyv nélkül. Én meg, akit főképp a gyerekei terelgettek a meseírás útján, csodálkoztam, hogyan képes gyerektelenül is ilyen gyermeki magaslatokra. Hogyan sikerült megőriznie a gyermeki tisztaságot börtönök, munkaszolgálat, csalódások, téveszmék, porig sújtó gyász és megaláztatások után?

* * *

Tiszta ember volt, ne veszítsük el, amit kaptunk tőle.